

INSTRUMENTE DE MĂSURARE A SECURITĂȚII INTERNAȚIONALE

INSTRUMENTS OF MEASURING INTERNATIONAL SECURITY

Drd. Livu Daniel ROTARU¹

Rezumat: Securitatea internațională este determinată de factori politici, economici, sociali, identitari, militari etc. În deceniile din urmă s-au elaborat mai multe instrumente de măsurare a acesteia, centrate pe coordonate sociologice.

Cuvinte-cheie: Relații internaționale, tensiuni, crize, conflicte, factori de risc, amenințări, pericole.

Abstract: The international security and the national security are determined by political, economics, social, identity and military factors.

In the later decades were developed more measurement tools centered on sociological coordinates.

Keywords: International relations, tensions, crisis, conflicts, risk factors, threats, hazards.

Instrumente de măsurare a securității internaționale

În principiu, specialiștii afirmă că starea de securitate înseamnă lipsa riscurilor, amenințărilor și pericolelor provenite din interiorul și exteriorul statelor. Vulnerabilitățile, riscurile, amenințările, pericolele sunt multiple: economice, sociale, politice, culturale, militare etc. Toate statele își elaborează, în acest sens, în raport cu interesele naționale și cu evoluțiile din mediul extern, politici și strategii proprii de securitate națională². Dezvoltarea economico-socială și performanța statelor în sfera creșterii puterii lor și a nivelului de trai depind prin urmare direct și indirect de situația securității lor naționale și externe. La rândul ei, securitatea națională este condiționată de dezvoltarea economico-socială a actorilor internaționali.

Securitate internațională și națională, riscuri și pericole

„Securitatea se realizează de către politică și trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții: să fie o acțiune a statului; să fie de competența unor instituții ale statului; puterea politică să fie legitimă și să primeze supremația legii; întemeierea

¹ Doctorand la Universitatea Națională de Apărare “Carol I”, email: liviuroth@yahoo.com

² Craig A. Snyder, *Contemporary security and strategy*, Deakin Univ. 1999, p. 8.

acțiunilor pe un sistem de valori acceptate de către societate; respectarea drepturilor omului în conformitate cu reglementările internaționale la care statul este parte; să nu producă insecuritatea altor entități. În cuprinsul aparatului categorial specific securității intră termeni precum: risc, amenințare, pericol, stare de securitate, agresiune, conflict, interese naționale, vulnerabilitate, obiective de securitate, sistem de securitate, mediu de securitate etc.”³.

Atragem atenția însă că acest concept de securitate națională rămâne încă neclar definit, dată fiind și încărcătura sa ideologică. B. Buzan enumera ca definiții ale conceptului: absența războiului; urmărirea intereselor naționale; protecția valorilor fundamentale; capacitatea de supraviețuire; rezistența în fața agresiunii; ameliorarea calității vieții; întărirea statului; îndepărtarea amenințărilor; emanciparea ființei umane etc. În general, cei mai mulți specialiști înțeleg prin securitate: păstrarea valorilor proprii; absența amenințărilor contra statului și societății; elaborarea obiectivelor politice în cunoștință de cauză⁴. Securitatea internațională de astăzi se caracterizează a fi o stare ce depinde direct și indirect de raporturile complexe de putere de pe scena internațională. În prezent, securitatea se asociază atât cu statele, cât și cu indivizii și grupurile sociale. Ea acoperă domenii vaste politice, economice, sociale, psihologice etc. Realiztii pun accent pe securitatea statelor, liberalii pe instituțiile internaționale și interdependențe, constructiviștii pe idei și norme etc.

Vulnerabilitatea reprezintă o slăbiciune internă a statului și a societății. Ea înregistrează stări de lucruri, procese, fenomene care diminuează capacitatea de reacție la riscurile existente sau potențiale, sau care favorizează apariția și dezvoltarea acestora. Vulnerabilitățile sunt economice, politice, militare, culturale, societale etc. Insecuritatea reflectă o combinație între amenințări și vulnerabilități⁵. *Riscurile* exprimă caracterul probabilistic al evenimentelor, sau decurg din necunoașterea completă a unor fenomene și procese.

Atragem atenția că *amenințările* sunt adesea greu de precizat. Uneori, amenințările se pot confunda cu provocările. „Diferența dintre provocările normale și amenințările la adresa securității naționale se manifestă într-un spectru de amenințări care se întinde de la obișnuit și rutinar, până la drastic și fără precedent”⁶.

Amenințările politice vizează stabilitatea organizațională a statului prin: presiuni asupra guvernului în scopul promovării unei anumite politici; înlocuirea guvernului; încurajarea secesionismului și distrugerea structurii politice a statului; izolarea politică;

³ Prof. univ. dr. Ion Irimia, col (r) dr. E. Ion, col. conf. univ. dr. M.D. Chiriac, *Curs de doctrine politico-militare. Partea IV, Securitatea națională și euroatlantică*, UNAp, București, 2004, p. 6.

⁴ B. Courmont, V. Niquet, B. Nivet, *Quelle évolution de la notion de puissance et de ses modes d'action à l'horizon 2030, appliquée aux Etats Unis, à l'Europe et à la Chine*, www.iris-france.org 2014.

⁵ B. Buzan, *Popoarele, statele și frica. O agendă pentru studii de securitate internațională în epoca de după Războiul Rece*, Cartier, Chișinău, 2014, pp. 120 și urm. U. Beck, *La société du risque*, 1986, pp. 12 și urm. Riscurile sunt în natură, în societate sau dezvoltare și pot fi cunoscute sau cel puțin anticipate, cu toate că uneori exprimă procese incontrollable.

⁶ Ibidem.

suspendarea sau excluderea din structurile de securitate etc. Ținta amenințărilor politice o constituie identitatea națională a statului, ideologia organizatoare și instituțiile care-l exprimă. Amenințările la adresa identității naționale se materializează și în crearea de identități etno-culturale separate de state⁷. Tot amenințări sunt nerecunoașterea diplomatică a statului respectiv, intervențiile politice specifice din partea unui stat în afacerile interne ale altui stat, propaganda ostilă, crearea de grupări interne adversare statului național. Amenințările structurale – inclusiv economice - apar când există incompatibilități între structuri supranaționale și statele naționale de adaptare și între statele naționale înseși. De aceea, B. Buzan evidențiază că „în vremuri de intensă rivalitate între puteri *relativa performanță economică* poate ajunge să fie percepută ca o chestiune de securitate națională, indiferent de sensul sau înțelepciunea acestui lucru. ... Datorită implicațiilor sale militare și politice, expansiunea relativă a unei puteri rivale poate fi văzută ca o amenințare a întregii poziții de securitate națională”⁸. Statele respective pot fi vulnerabile și la întreruperile fluxurilor comerțului și finanțelor⁹. Pericolele sunt amenințări de amploare și iminente.

Apreciem că o altă dimensiune a preocupărilor mai recente de securitate este dată de amenințările din categoria criminalității organizate, traficului de droguri, evaziunii fiscale, succesiunii de crize economico-financiare etc. Și amenințările militare rămân de certă actualitate. Ele sunt foarte periculoase deoarece pot viza funcțiile de protecție esențiale ale statului, căutând să distrugă bazele de interese sociale și individuale care stau la temelia statului. Recursul la forță duce la răsturnarea puterii politice, sau la distrugerile ale acumulărilor materiale și spirituale de secole ale statului țintă. Ele sunt directe și indirecte¹⁰.

Fără doar și poate, se înregistrează și amenințări ecologice. Pericolele și riscurile ecologice nu mai pot fi concentrate doar la nivel local, deoarece ele marchează mediul aparținând zonelor, continentelor și chiar cel global. Se pot enumera pericole precum: catastrofe naturale – cutremure, seceta, inundațiile, uraganele, incendiile, alunecările de teren, deșertificarea, încălzirea (răcirea) atmosferei, ciocnirea cu diferiți meteoriți, perturbații în sistemul solar etc. În categoria riscurilor se includ: poluarea mediului; accidente nucleare, chimice, bacteriologice; subțierea stratului de ozon; epuizarea surselor de apă și hrană; radiațiile; molimele; mutațiile genetice; dezechilibrele ecologice.

Pe de altă parte, analizele de relații internaționale și studiile de securitate¹¹ întrebunțează – în corelație cu vulnerabilitățile, riscurile și pericolele - și concepte de tensiuni, crize și conflicte economice, politice, militare, culturale etc. *Tensiunile* în relațiile dintre state înseamnă apariția unor stări de încordare între ele. *Crizele* se concretizează în întreruperea desfășurării pe coordonate fixate a unui eveniment, activități și/sau relații

⁷ Dr. T. Frunzeti, *Globalizarea securității*, Editura Militară, București, 2006, p. 53.

⁸ B. Buzan, *op. cit.*, p. 136.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ Polina Tikonovka, *US Military Strategy. China, Russia pose biggest threat* www.valuwalk.com 7 iul. 2015; radu-Sebastian Ungureanu, *Securitate, suveranitate și instituții internaționale*, Polirom, București, 2010, pp. 13 și urm.

¹¹ B. Buzan, *op. cit.*, p. 150.

interpersonale, intragrupale și/sau internaționale¹². Criza se asociază cu o funcționare defectuoasă a sistemelor, fiind obligatorie o intervenție pentru a se evita degradarea rapidă a sistemului¹³. Criza poate fi percepută și ca amenințare. Foarte periculoase sunt situațiile de criză care pot duce la conflicte armate¹⁴. *Conflictul*, este o formă de opoziție centrată pe adversar care decurge din incompatibilitatea scopurilor, intențiilor și valorilor părților aflate în competiție¹⁵. O stare conflictuală¹⁶ nu include interese mutual exclusive¹⁷. Conflictul presupune deci: existența mai multor părți; trebuințe, scopuri, valori, resurse, caracteristici incompatibile reciproc¹⁸. În cazul conflictului militar se ajunge la folosirea forței armate¹⁹. *Războiul* este orice conflict cu violență fizică, ce implică armele, tactica, strategia, și duce la moartea unora dintre participanți sau a terților, mai ales civili²⁰. În afară de conflicte militare, există conflicte: politice, socio-culturale, economice, teritoriale, religioase. Războaiele civile par a reprezenta forma cea mai răspândită de conflict armat de astăzi. Este cunoscut faptul că prevenirea conflictelor armate se asociază, în principal, cu responsabilitățile ONU, OSCE, NATO etc. În rezoluția nr. 1.366, adoptată în 30.08.2001, Consiliul de Securitate al ONU se angajează să vizeze obiectivul prevenirii conflictelor armate, în calitate de parte integrantă a responsabilității sale principale de menținere a păcii și securității internaționale²¹.

În acest cadru, evidențiem că principalii factori de promovare de politici și strategii de securitate ale statelor sunt de natură politică, economică, socială, culturală, militară etc. În analizele de securitate – ca instrumente ce ajută și elaborarea de decizii - contează în primul rând identificarea intereselor și coeziunea economico-socială, ca și politică a statelor, puterea lor economică, eficiența sistemului instituțional (politic, administrativ, juridic), stabilitatea socială, performanțele sistemelor de educație, a structurilor de ordine internă și apărare etc. Se adaugă analizarea eficienței guvernării, a controlului corupției,

¹² Dr. P. Duțu, *Managementul situațiilor de criză și prevenirea conflictelor armate*, Editura UNAp, București, 2014, p. 9.

¹³ Ibidem.

¹⁴ Vezi cazul Kosovo: *Trecut și Viitor*, www.nato.md/uploads/analize.comentarii/Jurnal520-Academic/JA-nr-6.pdf, pp. 4-8; Petre Duțu, *Globalizare versus fragmentare politică*, București, Editura UNAp"Carol I", 2010, pp. 90-94.

¹⁵ Vezi Ana Stoica Constantin, *Fundamente teoretice ale conflictului*, www.psih.uaic.ro/-aconstantin-/ramana/docs/Fundamente-teoretice-ale-conflictului-Curs-ID-ASC.pdf

¹⁶ Hugh Miall, Oliver Ramsbotham, Tom Woodhouse, *Contemporary Conflict Resolution*, Polity Press, Cambridge, 2000, p. 19.

¹⁷ Codruț Lucinescu, *Conflictul în teoria relațiilor internaționale*, www.mapn.ro/smag/gmr/-Ultimul.nr/lucinescu-p.100.pdf p. 100.

¹⁸ Ana Stoica Constantin, *Fundamente teoretice ale conflictului*, www.psih.uaic.ro/-aconstantin-/ramana/docs/Fundamente-teoretice-ale-conflictului-Curs-ID-ASC.pdf

¹⁹ Dr. P. Duțu, op. cit, p. 24.

²⁰ Vezi Petre Duțu, *Managementul și conducerea militară strategică în viitoarele confruntări armate*, Editura UNAp, București 2012, pp. 11-12.

²¹ Tristan Routier, *Mieux comprendre les conflicts pour mieux les prevenir*, www.irenees.net/bdf-fiche-analyse-838-fr.html p. 4.

legitimității puterii politice interne, sau a gradului de implicare pe scena internațională și orientarea evidențiată de politicile externe și militare.

În plus, globalizarea a scos în relief și alte determinări ale securității statelor ce urmează a fi cercetate: concentrarea extremă a progresului tehnic, devenit sursa esențială a creșterii economice²²; vulnerabilizarea țărilor în dezvoltare; mobilitatea extinsă a capitalului internațional. S-au multiplicat deci amenințările de securitate umană, economică, militară, de tip terorist sau de mediu.

Mai mult decât oricând, securitatea națională se cuvine să fie raportată și la condiționări de natură socială, de la sărăcirea populațiilor, la extinderea conflictelor sociale și de muncă. În același timp, securitatea se axează și pe realități de natură culturală, etno-religioasă, care pot provoca tensiuni, crize și conflicte. Totodată, se subliniază corelarea independenței statelor cu puterea lor economică și intervenția forței economice în structurarea puterii militare; în acest context, se remarcă și determinări de securitate asociate cu amenințările transfrontaliere, de felul celor ecologice, teroriste, crimei organizate etc. În respectiva direcție, o valoare deosebită are capacitatea actorilor internaționali de a preveni, descuraja și a face față acțiunilor agresive. De asemenea, statele caută să elaboreze și să respecte principii și valori incluse în organizații internaționale de tip ONU, UE, NATO etc.

Suntem de părere că securitatea națională trebuie să ia în considerare cu prioritate factorii de risc, care sunt de obicei vulnerabilități ce diminuează capacitatea de rezistență a statelor. Factori de risc pot apărea și în contextul unor evoluții negative pe planurile regional și subregional; pe acest fundal, esențială este identificarea unor tendințe defavorabile periculoase.

O cale recomandată de prevenire a crizelor rămâne deci reducerea impactului factorilor de risc. Se pot diminua factorii de risc prin: eforturile internaționale de reglementare a relațiilor și comerțului între state, respectarea regulilor OMC; blocarea comerțului cu arme ușoare și a proliferării armelor nucleare, chimice și biologice; amplificarea acțiunilor contra promotorilor culturilor ilicite, a traficului de droguri și toxicomaniei, combaterea terorismului internațional și a crimei organizate etc.

Instrumente moderne de măsurare a stării de securitate

Securitatea națională se intersectează în mod decisiv cu problematica securității internaționale. Mediul internațional fiind format în primul rând din state (ca entități organizatorico-politice), analiza problemelor de securitate se va referi cu precădere la securitatea acestora. Securitatea individuală și cea internațională se raportează, de altfel, în prima urgență la state. Centralismul socio-politic, forța economică și puterea militară sunt elemente esențiale de definire a statului²³.

Instrumente de măsurare a performanței economico-sociale ce acționează asupra securității naționale

²² A. Sarcinschi, *Globalizarea insecurității*, Editura UNAp, București, 2006, pp. 12 și urm., T. Frunzeti, *Globalizarea securității*, Editura Militară, București, 2006, pp. 11 și urm.

²³ B. Buzan, *Popoarele, statele și frica*, 2014, p. 69.

Performanțele economico-sociale ale statelor acționează direct și indirect asupra securității naționale. Respectivul performanțe se măsoară prin instrumente specifice (indicatori, standarde de profil). Unul dintre indicatorii întrebuițați constant este PIB-ul țărilor. El măsoară ca indicator macroeconomic suma valorii de piață a tuturor mărfurilor și serviciilor destinate consumului final de produse, în toate ramurile economiei naționale, pe durata unui an (consum, investiții, exporturi minus importuri). Este un indicator de putere al actorilor internaționali.

ȚARA	PIB (miliarde dolari)	OBS.
Japonia	4.171	Crește cu 1%
China, Germania, Franța, Italia	1.800-12.000	Crește cu 3%
SUA	17.968	Crește cu 4%
Marea Britanie, Brazilia	1.800-3.055	Crește cu 7%
India	2.800	Crește cu 9%
UE	17.000	
PIB mondial	80.000 în 2014	

Tabelul nr. 1. PIB-ul principalelor state

Sursa: Gross Domestic Product, World Development Indicators Database, World Bank 2016

Indicele de Putere Mondială (IPM)

Acest indice măsoară capacitățile materiale ale statelor, coroborate cu cele socio-instituționale și cu puterea comunicativ-culturală.

ȚARA	VALOARE IPM
Brazilia, Coreea de Sud, F. Rusă	0,755 - 0,787
Australia, Canada, Marea Britanie, Franța, China, Germania, Japonia	0,800 - 0,861
SUA	0,951

Tabelul nr. 2. IPM în 2015

Sursa: Indice do Poder Mundial www.academia.edu 2015

GRUPURI DE ȚĂRI	CREȘTEREA ECONOMICĂ MONDIALĂ
Japonia	0,9%
F. Rusă, UE 15	1,5% - 1,8%
Economiile în tranziție, Economiile dezvoltate, America de Sud, Noile state membre UE	2,3% - 2,9%
La nivel global, SUA	3,2%
Africa, India, Cele mai puțin dezvoltate state	5,1% - 5,9%
Asia de Est	6%
China	7,1%

Tabelul nr. 3. Creșterea economică mondială în 2015

Sursa: World Economic Situation and Prospects 2014, p. 2

STATELE	INVESTIȚII STRĂINE DIRECTE
ISD la nivel global	1,6 trilioane dolari
Statele dezvoltate	778 miliarde dolari (54% din total)
Statele în dezvoltare	553 miliarde dolari (39% din total)
Investiții în SUA și UE	30% în 2015, față de 50% înainte de 2008
În alte state	7% pentru state mai puțin dezvoltate
Necesități ale UN. Nation's Sustainable Dev. Goals	3,3 trilioane dolari/an pentru state în dezvoltare și subdezvoltate

Tabelul nr. 4. Tabloul Investițiilor Străine Directe la nivel mondial, 2014

Sursa: World Investment Report 2014, pp. IX-X

ȚARA	COTA DIN PIB (%)
Elveția, China, SUA, Coreea de Sud	10 - 15,1
Australia, Germania, Brazilia, F. Rusă, Italia, Marea Britanie	17,8 – 19,7
Japonia, Norvegia, Franța, Suedia	20,6 – 26,3

Tabelul nr. 5. Cheltuielile de consum ale administrațiilor publice la nivel global în 2014

Sursa: www.donnees.banquemondiale.org 2015, p. 2.

SPAȚIUL DE REFERINȚĂ	COTA DIN PIB (%)
India, Restul lumii, Germania	2,7 – 6,1
Japonia, China	10,2 – 17,5
Europa	23,1
America de Nod	34,5 (SUA – 31,1)
Asia	37

Tabelul nr. 6. Alocații pentru cercetare-dezvoltare în lume în 2014

Sursa: 2014 Global R&D Funding Forecast, p. 5.

ȚARA	LOCUL OCUPAT
Elveția, Suedia, Olanda, SUA, Finlanda, Singapore, Irlanda	1 - 7
Hong Kong (China)	10
Germania	12
Coreea de Sud	14
Japonia	19
Franța	21
China	29
F. Rusă	39

Tabelul nr. 7. Indexul global al inovării în 2015

Sursa: The Global Innovation Index 2015.

ȚARA	LOCUL OCUPAT
Elveția, Singapore, SUA, Finlanda, Germania, Japonia, Hong Kong, Olanda, Marea Britanie	1 - 9
Franța	23
China	28

Tabelul nr. 8. Raportul global al competitivității 2014-2015

Sursa: The Global Competitiveness Report 2014-2015, p. 13.

SUA domină totuși topurile competitivității datorită sectorului financiar redutabil, abundenței de inovații și numărului mare de firme performante.

ȚARA	DATORIA PUBLICĂ (miliarde dolari)
UE 27	9.368 în 2007 și 14.089 în 2012
SUA (dat. gov. central)	8.054 în 2007 și 15.239 în 2012
Japonia	6.482 în 2012
Franța	2.346
America Latină	577
Asia de Sud-Est	570
Africa Subsahariană	200

Tabelul nr. 9. Cele mai îndatorate state în 2012

Sursa: www.cadtm.org IMG, P. Gottiniaux, P. Munevar, A. Sanabria, E. Toussaint, p. 67.

Datoria privată din sectoarele ne-financiare atinge 275% din PIB în statele dezvoltate și 175% din PIB în statele emergente.

LOCUL	FIRMA	CIFRA DE AFACERI (miliarde dolari)
1	Wal-Mart Stores	485.651
2	Sinopec Group	446.811
3	Royal Dutch Shell	431.344
4	China National Petroleum	428.620
5	Exxon Mobil	382.597
6	BP	358.678
7	State Grid	339.426
8	Volkswagen	268.566
9	Toyota Motor	247.702
10	Glencore	221.073

Tabelul nr. 10. Cele mai puternice firme din lume în 2014

Sursa: www.journaldunet.com 2014

Printre societățile cu capitalizarea bursieră cea mai puternică se află multinaționale din sectoarele tehnologiei, serviciilor și sănătății.

SOCIETATEA	ȚARA
Apple, Exxon Mobil, Google, Berkshire H., Wal-Mart, General Electric, Micosoft, IBM	SUA
14 societăți, față de 26 în 2008	UE
9 societăți	China
8 societăți	Marea Britanie
5 societăți	Australia
Total capitalizare bursieră: 13,6 trilioane dolari	

Tabelul nr. 11. Primele societăți cu cea mai puternică capitalizare bursieră

Sursa: www.easybourse.com 16 mai 2016

LOCAȚIA	LOCUL OCUPAT
New York, Londra, Hong Kong, Singapore, Zürich, Tokio, Seul	1 - 7
Frankfurt	11
Shenzen	18
Tel Aviv	21
Paris	36

Tabelul nr. 12. Clasamentul piețelor financiare internaționale, 2016

Sursa: www.financedemarche.fr

ȚARA	LOCUL ÎN CLASAMENT
SUA	70% din top 10 și 50% din top 50
UE	26% din top 50
China și restul lumii	24% din top 50

Tabelul nr. 13. Clasamentul celor mai inovative firme, 2014

Sursa: Boston Consulting Group, 2014.

	VALOARE ADĂUGATĂ (miliarde dolari)						RATA CREȘTERE MEDIE (%)	
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2003- 2007	2003- 2007
Mondial	8.400	8.380	7.740	8.460	8.720	8.900	4,98	1,18
Economii industrializate	6.100	5.960	5.220	5.730	5.780	5.800	3,79	-1,02
Economii în curs de industrializare	2.300	2.430	2.520	2.730	2.940	3.110	-8,6	6,23
FUNȚIE DE NIVELUL DE INDUSTRIALIZARE								
Economii emergente	2.060	2.180	2.270	2.460	2.660	2.820	8,91	6,55
Alte economii în curs de industrializare	209	217	216	228	235	240	5,91	2,84
Țări puțin avansate	32	34	36	39	41	44	7,47	6,52
PE REGIUNI								
Asia de Est și Pacific	1.170	1.270	1.400	1.520	1.670	1.810	11,32	9,08
În afară de China	201	210	207	226	236	253	6,24	4,64
Europa	161	168	163	174	182	186	8,6	3
În afară de Polonia	96	98	92	94	96	97	6,99	0,26
America Latină și Caraibe	481	489	453	492	511	517	4,24	1,43
În afară de Mexic	315	324	304	328	340	340	5,09	1,52
Orientul Mijlociu și Africa de Nord	186	190	185	200	212	221	6,76	3,51
În afară de Turcia	91	95	97	100	102	107	5,12	3,36
Asia Centrală și de Sud	224	231	247	264	282	294	9,38	5,61
În afară de India	76	76	77	81	86	89	8,85	3,26
Africa Subsahariană	76	78	74	78	81	84	4,08	2,04

PE GRUPE DE VENIT								
În curs de industrializare cu venit ridicat	387	403	416	444	471	495	7,26	5,04
În curs de industrializare cu venit intermediar-ridicat	133	142	143	150	158	163	7,84	4,12
În curs de industrializare cu venit intermediar-scăzut	1.750	1850	1.930	2.100	2.270	2.410	8,99	6,64
În curs de industrializare cu venit scăzut	30	32	33	36	38	41	7,83	6,54

Tabelul nr. 14. Clasamentul dezvoltării industriale. Valoarea adăugată manufacturată.
Sursa: Rapport sur le développement industriel 2013, ONUDI, p. 31.

	EXPORT PRODUSE MANUFACTURATE (miliarde dolari)						Rata creștere medie (%)	
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2003-2007	2003-2007
Mondial	9.447	10.861	12.120	9.516	11.558	13.469	15,6	5,5
Economii industrializate	7.232	8.189	8.980	6.954	8.242	9.483	13,6	3,7
Economii în curs de industrializare	2.215	2.672	3.139	2.562	3.316	3.985	23,2	10,5
FUNCȚIE DE NIVELUL DE INDUSTRIALIZARE								
Economii emergente	1.989	2.417	2.853	2.334	3.002	3.646	24	10,8
Alte economii în curs de industrializare	206	232	270	214	297	321	16,7	8,5
Țări puțin avansate	20	24	16	14	17	18	17,9	-6,9
PE REGIUNI								
Asia de Est și Pacific	1.169	1.454	1.688	1.431	1.868	2.232	16,4	11,3
În afară de China	248	287	318	275	349	407	15,8	9,1
Europa	230	292	355	263	314	402	24,8	8,3
În afară de Polonia	136	170	204	143	176	237	23,4	8,7
America Latină și Caraibe	420	459	537	417	536	639	15,7	8,6
În afară de Mexic	219	250	308	232	297	370	21,3	10,3
Orientul Mijlociu și Africa de Nord	178	224	274	202	247	274	23,5	5,2
În afară de Turcia	101	127	155	114	147	154	24	4,9
Asia Centrală și de Sud	154	171	197	181	254	327	21,2	17,6
În afară de India	49	46	41	32	66	75	12,7	13

Africa Subsahariană	64	73	89	68	97	112	16,7	11,3
În afară de Africa de Sud	29	31	38	32	48	54	16,9	14,9
PE GRUPE DE VENIT								
În curs de industrializare cu venit ridicat	339	399	478	408	518	629	18,7	12,1
În curs de industrializare cu venit intermediar-ridicat	178	217	257	195	240	289	24,2	7,4
În curs de industrializare cu venit intermediar-scăzut	1.677	2.032	2.389	1.947	2.541	3.052	24,1	10,7
În curs de industrializare cu venit scăzut	21	25	15	12	17	15	20,6	-12

Tabelul nr. 15. Exporturile mondiale de produse manufacturate
Sursa: Rapport sur le développement industriel 2013, ONUDI, p. 33.

Locul	Zona	Venituri globale 1,7 trilioane dolari
1	SUA	21 supercalculatoare cu putere 89.286 pentaflopi/sec.; 48% din puterea mondială de calcul
2	China	21% din puterea mondială; supercalculatoare Tiahne 1 și 2
5	Franța	7.208 pentaflopi/sec
6	Elveția	6.271 pentaflopi/sec
9	Germania	5.008 pentaflopi/sec

Tabelul nr. 16. Clasamentul puterilor high-tech 2013-2014
Sursa: www.silicon.fr 20 febr. 2014; www.larecherche.fr 2014.

Țări	Acces internet
În lume	46% din state
Dezvoltate	80%
În dezvoltare	12,5%
Mai puțin dezvoltate	6,5%

Tabelul nr. 17. Indicele de dezvoltare a societății informației 2015 (TCI (IDI))
Sursa: Rapport. Mesurer la société de l'information, 2015, p. III.

Concluzii

Securitatea economică și politico-militară au valori esențiale, deoarece factorul de conducere stabilește orientările principale în sfera apărării intereselor fundamentale de stat. Concomitent, principalii actori politici în mediul de securitate sunt statele. În planul politicii externe, statele decid să se concureze, confrunte sau să se alieze. Balansarea („balancing”) înregistrează coalizarea actorilor în vederea contracarării unui stat puternic, amenințător, sau pentru a-l descuraja. Cel mai important factor în luarea deciziilor de alianță îl constituie compatibilitatea obiectivelor politice sau a intereselor și nu dezechilibrul de putere sau amenințarea. Luând în considerare trăsătura anarhică a sistemului internațional, alianțele sunt la ordinea zilei. Alianțele se deosebesc de organizațiile de securitate colectivă²⁴.

Totodată, suntem de părere că statele depun eforturi constante spre a-și proteja independența și suveranitatea (autoguvernarea), propriile teritorii și populații, regimurile politice cu drepturile și libertățile specifice etc. Securitatea politică nu se poate separa deci de buna guvernare. Scopul unei bune guvernări trebuie să fie realizarea dezvoltării economico-sociale și ridicarea nivelului de trai al populației²⁵. Suveranitatea, în calitatea sa de autoritate politică exclusivă a statului, nu poate fi, în principiu, contestată. Pe de altă parte, nu putem omite faptul că statele sunt subiecte de drept internațional.

²⁴ www.worldbank.org/wbi/governance 2014.

BIBLIOGRAFIE

- BUZAN B., *Popoarele, statele și frica*, Cartier, Chișinău, 2014;
CHIFU I., *Analiza de conflict*, RAO, București, 2016;
COURT G.și J., *Governance and Development*, "World Governance Discussion Paper I, UN. Univ, 2002;
CRAIG, SNYDER A., *Contemporary security and strategy*, Deakin Univ, 1999;
DUȚU P., *Managementul situațiilor de criză și prevenirea conflictelor armate*, UNAp, București, 2014;
FRUNZETI T., *Globalizarea securității*, Editura Militară, București, 2006;
FRUNZETI T., ZODIAN V., *Lumea de azi 2015*, RAO, București, 2015;
IRIMIA Ion, ION E., CHIRIAC M.D., *Curs de doctrine politico-militare, IV, Securitate națională și euroatlantică*, UNAp, București, 2004;
LUCINESCU C., *Conflictul în teoria relațiilor internaționale*, www.mpn.ro,
MIALL H., ROMSBOTHAM O., WOODHOUSE T., *Contemporary Conflict Resolution*, Polity Press, Cambridge, 2000;
SARCINSCHI A., *Globalizarea insecurității*, UNAp, București, 2006;
SEN A., *Development as Freedom*, New York, 1999;
UNGUREANU S., *Securitate, suveranitate și instituții internaționale*, Polirom, București, 2010.

